

Otsikko	Muistion laadinnasta vastannut osasto/-t
Tasa-arvolain toimivuus	TTO/Tasy
Asiasta on saatavilla lisämateriaalia, ja se on tallennettu "Muu tietoaaineisto" -kansioon ☐	
Mikäli tavoitteena on saada aikaan hallitusohjelmakirjaus, kirjoita se tähän tiiviisti kahdella lauseella	
Selvitetään tasa-arvolain kokonaisuuden toimivuutta uudistamistarpeiden arvioimiseksi.	
Kuvaus ja perustelu On ajankohtaista selvittää tasa-arvolain toimivuutta laajemmalla tutkimuksella. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) tuli voimaan 1.1.1987. Tasa-arvolakia on sittemmin uudistettu paloittain sisältäen mm. eduskunnan edellyttämiin muutoksiin vastaamisen sekä eri tasa-arvodirektiiveistä johtuvien muutosten voimaan saattamisen. Tasa-arvolain toimivuutta on aiemmin selvitetty mm. vuonna 2010 eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle annetussa selvityksessä, erillisessä selvityksessä tasa-arvolain valvonnan toimivuudesta (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:44) sekä tutkimuksessa työpaikkojen tasa-arvosuunnitelmista ja palkkakartoituksista (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2020:33). Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Laki jakautuu rakenteellisesti tasa-arvon edistämissäännöksiin, syrjintäkieltoihin sekä oikeussuojaa ja valvontaa koskeviin säännöksiin. EU:n tasa-arvodirektiivit määrittävät sääntelyn vähimmäistason. Tasa-arvolain soveltamisala on lain voimassaoloaikana laajentunut, ja lisäksi on tehty lain valvontaan liittyviä rakenteellisia uudistuksia. EU-lainsäädännön tulkinnanvaraisuus asettaa haasteita. Valtioneuvoston tasa-arvopoliittisessa selonteossa (Valtioneuvoston julkaisuja 2022:49) määritellään tasa-arvopolitiikan tavoitteita kymmeneksi vuodeksi. Selonteon (s. 14) mukaan "on syytä kattavasti selvittää ja arvioida tasa-arvolain kokonaisuuden toimivuutta. Arvion perusteella tulisi valmistella tasa-arvolain kokonaisuudistus kattaen tasa-arvon edistämisen, syrjinnän, oikeussuojan ja valvonnan". Myös tasa-arvovaltuutettu on kertomuksessaan eduskunnalle 2022 tuonut esiin tasa-arvolain kehittämistarpeita. Osittaiset, erillisinä toteutetut, uudistukset ilman kokonaisvaltaisempaa tarkastelua voivat ajan myötä vaikuttaa epäedullisesti lain selkeyteen ja soveltamiseen. Tasa-arvolain toimivuutta koskevan tutkimuksen tavoitteena olisi nostaa esiin tärkeimpiä lain toimeenpanon tehostamistarpeita ja lainsäädännön uudistamistarpeita. Oikeustieteellisen tutkimustiedon pohjalta on mahdollista arvioida tasa-arvolain kokonaisuudistuksen tarvetta ja uudistamisen olennaisia sisältöjä.	
Arvio taloudellisista- ja hyvinvointivaikutuksista sekä mahdollisista kustannushyödyistä (arvio vaikutuksia sillä tarkkuudella kuin tässä vaiheessa on mahdollista) Mahdollisen selvityksen kustannusarvio on noin 200 000 – 350 000 euroa. Mikäli määrärahataso säilyy ennallaan, hanke voidaan toteuttaa nykyisten määrärahojen puitteissa. Lain uudistamisen pohjaksi tarvitaan oikeustieteellistä tutkimusta, joka tuottaisi tietoa horisontaalisen lain toimivuudesta kokonaisuutena. Tasa-arvolakia sovelletaan pääsääntöisesti kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa ja kaikilla elämänalueilla.	

